

RAHBAR AYOL IMIDJI

Mirzabaxramova Nigora Xojiakbar qizi*Andijon davlat pedagogika instituti**Filologiya fakulteti o‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada rahbar ayol imidjining shakllanishi, uning ijtimoiy, psixologik va madaniy jihatlari keng tahlil qilinadi. Tadqiqotda zamonaviy jamiyatda ayol rahbarlarning o‘rni, ularning boshqaruv faoliyatidagi o‘ziga xos xususiyatlari, liderlik sifatleri va professional kompetensiyalari yoritiladi. Shuningdek, rahbar ayolning tashqi ko‘rinishi, nutq madaniyati, muomala odobi va ijtimoiy faoliyati uning imidjini shakllantirishda muhim omil sifatida ko‘rib chiqiladi. Maqolada ayol rahbarlar imidjini rivojlantirish yo‘llari hamda ularning jamiyat taraqqiyotidagi roli haqida xulosalar beriladi.

Kalit so‘zlar: rahbar ayol imidji, liderlik, boshqaruv madaniyati, nutq madaniyati, ijtimoiy rol, professional kompetensiya, imidj shakllanishi, kommunikativ ko‘nikmalar, ayol lider, zamonaviy jamiyat

Аннотация: В данной статье всесторонне анализируется формирование имиджа женщины-руководителя, а также его социальные, психологические и культурные аспекты. В исследовании раскрывается роль женщин-руководителей в современном обществе, их особенности управленческой деятельности, лидерские качества и профессиональные компетенции. Также рассматриваются такие факторы, как внешний вид, культура речи, этика общения и социальная активность, которые играют важную роль в формировании имиджа женщины-руководителя. В статье представлены выводы о путях развития имиджа женщин-руководителей и их значении в развитии общества.

Ключевые слова: имидж женщины-руководителя, лидерство, культура управления, культура речи, социальная роль, профессиональная компетенция, формирование имиджа, коммуникативные навыки, женщина-лидер, современное общество

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the formation of the image of a female leader, including its social, psychological, and cultural aspects. The study highlights the role of women leaders in modern society, the specific features of their managerial activities, leadership qualities, and professional competencies. It also examines factors such as appearance, speech culture, communication etiquette, and social activity, which play an important role in shaping the image of a female leader. The article presents conclusions on

the ways of developing the image of women leaders and their role in the development of society.

Key words: *female leader image, leadership, management culture, speech culture, social role, professional competence, image formation, communicative skills, woman leader, modern society*

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti sharoitida ayollarning ijtimoiy hayotdagi o‘rni tobora ortib bormoqda. Ayniqsa, boshqaruv tizimida faoliyat yuritayotgan ayollarning soni va nufuzi sezilarli darajada oshib, ular turli sohalarda yetakchi lavozimlarni egallab kelmoqda. Bu jarayon esa “rahbar ayol imidji” tushunchasining ilmiy va amaliy jihatdan chuqur o‘rganilishini taqozo etadi. Chunki rahbar ayolning imidji nafaqat uning shaxsiy obro‘-e‘tiborini, balki boshqaruv samaradorligini, jamoa bilan munosabatlarini ham belgilab beradi.

Rahbar ayol imidji — bu ayolning tashqi ko‘rinishi, nutq madaniyati, kasbiy mahorati, psixologik xususiyatlari hamda ijtimoiy faolligining uyg‘unlashuvi natijasida shakllanadigan murakkab ijtimoiy hodisadir. Zamonaviy rahbar ayol nafaqat bilimli va malakali mutaxassis, balki yuqori darajadagi kommunikativ ko‘nikmalarga ega, mas‘uliyatli, tashabbuskor va yetakchilik qobiliyatiga ega shaxs sifatida namoyon bo‘lishi lozim. Shu bois rahbar ayol imidjini shakllantirish masalasi bugungi kunda dolzarb ilmiy muammolardan biri hisoblanadi.

Bugungi globallasuv jarayonida jamiyatning barcha jabhalarida, jumladan, ta‘lim, iqtisodiyot, siyosat va madaniyat sohalarida ayollarning faol ishtiroki kuchayib bormoqda. Bu esa ayol rahbarlarga nisbatan talablarning ortishiga olib kelmoqda. Endilikda rahbar ayol nafaqat professional bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi, balki o‘zining ijobiy imidjini shakllantira olishi, jamoani boshqarishda samarali usullarni qo‘llashi hamda ijtimoiy munosabatlarda o‘zini to‘g‘ri namoyon qila olishi zarur.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, rahbar ayol imidji jamiyatda ayollarning mavqeini oshirish, gender tenglikni ta‘minlash hamda boshqaruv samaradorligini yuksaltirishda muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, ayol rahbarlarning ijobiy imidji yosh avlod uchun namuna bo‘lib xizmat qiladi va ularni faol, tashabbuskor shaxs sifatida shakllanishiga turtki beradi.

Mazkur ishning maqsadi — rahbar ayol imidjining mohiyati, shakllanish omillari va uning zamonaviy jamiyatdagi o‘rnini tahlil qilishdan iborat. Shuningdek, tadqiqot doirasida ayol rahbarlarning liderlik sifatleri, boshqaruv madaniyati va kommunikativ kompetensiyalarini o‘rganish hamda ularni rivojlantirish yo‘llarini aniqlash ko‘zda tutiladi.

Zamonaviy jamiyatda rahbar ayol imidji masalasi nafaqat ijtimoiy, balki siyosiy va huquqiy ahamiyatga ham ega. Chunki ayollarning jamiyatdagi o‘rni va mavqeini oshirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasida

so‘nggi yillarda ayollarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishga qaratilgan qator qonun va qarorlar qabul qilindi. Xususan, “Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risida” [1]gi Qonun, shuningdek, xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlashga oid Prezident farmon va qarorlari bu borada muhim huquqiy asos bo‘lib xizmat qilmoqda.

Mazkur hujjatlarda ayollarning rahbarlik lavozimlarida faoliyat yuritishi, ularning kasbiy va liderlik salohiyatini rivojlantirish, shuningdek, jamiyatdagi nufuzini oshirishga alohida e‘tibor qaratilgan. Natijada, bugungi kunda davlat boshqaruvi, ta‘lim, sog‘liqni saqlash, tadbirkorlik va boshqa sohalarda faoliyat yuritayotgan ayol rahbarlar soni ortib bormoqda.

Rahbar ayol imidji ko‘p qirrali tushuncha bo‘lib, u bir nechta muhim omillar asosida shakllanadi. Avvalo, rahbar ayolning professional kompetensiyasi muhim ahamiyatga ega. Bu uning bilim darajasi, kasbiy malakasi, boshqaruv ko‘nikmalari va qaror qabul qilish qobiliyatini o‘z ichiga oladi [2]. Zamonaviy rahbar ayol tezkor va to‘g‘ri qaror qabul qila olishi, muammolarni samarali hal etishi va jamoani boshqarishda innovatsion yondashuvlardan foydalana olishi bilan ajralib turadi.

Shuningdek, rahbar ayol imidjining muhim jihatlaridan biri — nutq madaniyati va kommunikativ ko‘nikmalardir. Rahbar shaxs sifatida ayol o‘z fikrini aniq, ravon va ta‘sirchan ifodalay olishi, jamoa a‘zolari bilan samarali muloqot o‘rnata olishi zarur. Nutq madaniyati nafaqat axborot yetkazish vositasi, balki rahbarning obro‘-e‘tiborini shakllantiruvchi muhim omildir [3]. Shu jihatdan, rahbar ayolning so‘zlashuvi, muomala madaniyati va tinglash qobiliyati uning ijobiy imidjini belgilaydi.

Bundan tashqari, rahbar ayol imidjining tarkibiy qismi sifatida tashqi ko‘rinish va etika ham muhim rol o‘ynaydi. Zamonaviy rahbar ayol o‘zining kiyinish madaniyati, ozodaligi va soddaligi bilan boshqalarga ijobiy taassurot qoldirishi lozim. Bu esa uning jamoa orasidagi hurmatini oshiradi va professional imidjini mustahkamlaydi [4].

Rahbar ayol imidjini shakllantirishda psixologik omillar ham katta ahamiyatga ega. Ayol rahbarlar ko‘pincha sabr-toqatli, empatik, jamoaga yaqin bo‘lish xususiyatlari bilan ajralib turadi. Bu esa ularning boshqaruv faoliyatida ijobiy natijalarga erishishiga yordam beradi. Shu bilan birga, stressga chidamlilik, mas‘uliyatlilik va o‘zini boshqarish qobiliyati ham rahbar ayol uchun muhim sifatlar hisoblanadi.

Davlat siyosati darajasida ayollarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan dasturlar ham rahbar ayol imidjini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Jumladan, ayollar tadbirkorligini rivojlantirish, ularni kasb-hunarga o‘qitish, bandligini ta‘minlash va ijtimoiy himoya qilishga qaratilgan dasturlar orqali ayollarning jamiyatdagi faolligi oshirilmoqda. Bu esa o‘z navbatida, ayol rahbarlar sonining ko‘payishiga va ularning ijobiy imidji shakllanishiga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, ta’lim tizimida ham ayollarni liderlikka tayyorlash, ularning boshqaruv ko‘nikmalarini rivojlantirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Turli treninglar, seminarlar va malaka oshirish kurslari orqali ayollar o‘z salohiyatini yanada oshirish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Umuman olganda, rahbar ayol imidji — bu faqat tashqi ko‘rinish yoki lavozim emas, balki u kasbiy mahorat, axloqiy fazilatlar, kommunikativ ko‘nikmalar va ijtimoiy faollikning uyg‘unlashuvi natijasidir. Zamonaviy jamiyatda bunday imidjga ega bo‘lgan ayollar nafaqat o‘z faoliyatida muvaffaqiyat qozonadi, balki jamiyat taraqqiyotiga ham munosib hissa qo‘shadi.

Xulosa qilib aytganda, rahbar ayol imidji zamonaviy jamiyatda muhim ijtimoiy-psixologik va madaniy hodisa sifatida namoyon bo‘ladi. U nafaqat ayolning shaxsiy sifatleri, balki uning kasbiy mahorati, liderlik qobiliyati, nutq madaniyati va ijtimoiy faolligining uyg‘unlashuvi natijasida shakllanadi. Rahbar ayolning ijobiy imidji uning jamoa bilan samarali ishlashida, boshqaruv jarayonida to‘g‘ri qarorlar qabul qilishida hamda tashkilot rivojiga munosib hissa qo‘shishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida ayollarni qo‘llab-quvvatlash, ularning huquq va imkoniyatlarini kengaytirish, rahbarlik lavozimlarida faol ishtirokini ta’minlashga alohida e’tibor qaratilmoqda. Qabul qilinayotgan qonun va qarorlar, davlat dasturlari ayollarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, ularning liderlik salohiyatini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Bu esa o‘z navbatida rahbar ayol imidjining jamiyatda mustahkamlanishiga zamin yaratmoqda.

Shuningdek, tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, rahbar ayol imidjini shakllantirishda professional kompetensiya, kommunikativ ko‘nikmalar, psixologik barqarorlik hamda tashqi ko‘rinish madaniyati muhim o‘rin tutadi. Ayniqsa, nutq madaniyati va muomala odobi rahbarning jamoa oldidagi obro‘-e’tiborini oshirishda asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Natijada shuni aytish mumkinki, rahbar ayol imidjini rivojlantirish jamiyat taraqqiyoti, gender tenglikni ta’minlash hamda samarali boshqaruv tizimini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Kelgusida ayollarning boshqaruvdagi ishtirokini yanada kengaytirish, ularning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish va ijobiy imidjini mustahkamlash dolzarb vazifalardan biri bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi. “Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonun. – Toshkent, 2019.
2. Mirziyoyev, Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2021.
3. Raximov, A. Boshqaruv psixologiyasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.

4. Karimova, D. Liderlik va boshqaruv madaniyati. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
5. Maxmudova, D., & Bahoroy, R. (2023). Technologies of preparing future teachers for professional activity on the base of a competent approach. *Modern Science and Research*, 2(10), 118-122.
6. Akmalovna, M. D., Sadriddinovna, B. R., & Qizi, B. E. Z. (2023). MAKTABGACHA TA'LIMDA RIVOJLANUVCHI TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH USULLARI. *Science and innovation*, 2(Special Issue 13), 538-540.
7. Sadriddinovna, R. B. (2025). MALAKAVIY O'QUV AMALIYOT JARAYONIDA BO'LAJAK TARBIYACHILARNING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK TAMINOTI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 80(4), 266-269.